

# LUPETA

Apare în fiecare zi de lucru.  
Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,  
3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.  
— Telefon Nr. 47—82. —

... .. APARE ... ..  
sub direcția unui  
comitet de redacție.

Redacția și Administrația:  
BUDAPESTA, VII., István-ut 11  
inserțiuni după învoială.  
Scrisori nerancate se refuză.

## Libertatea cuvântului în parlamentul Ungariei.

Am rămas uimiți la vederea prepotenței prezidiale în cameră, și a lipsei totale de toleranță și de apreciere a opiniilor politice contrare.

Nervozitatea este boala veacului, nu ne mirăm, dacă intră și în parlament, dară să predominescă desbaterile parlamentare ale unei țări constituționale, la aceasta nu ne-am așteptat.

Veteranul politician și decanul partidului nostru, dl Polit a fost însărcinat cu dezvoltarea punctului nostru de vedere în chestia tranșăției cu Austria.

Bătrânul politician încărunțit în luptele parlamentare începe discursul său, într'adevăr frumos și bine întemeiat, cu deduceri istorice, cum s'a născut, cum s'a dezvoltat, și cum s'a întărit până în ziua de astăzi politica independentă în Ungaria.

Când vorbește mai frumos și anume la obiect s'au mai bine zis desvolaltă însăși esența politice actuale față de Austria, este întrerupt încontinuu și cu sila, prin clopoțelul presidentului precum și prin strigătele și urletele șoviniștilor nerăbdători.

Și, culmea necuviinței parlamentare!

Tot proiectul de lege comprimat într'un singur paragraf, este alcătuit în vederea chestiei croate, devenită acută prin obstrucțiunea deputaților croați, prin ținuta lor politică, care îi neliniștește pe bravii noștri șoviniști.

Și ce să vezi? Fiind proiectul de lege în legătură nedespărțită cu situația creată prin ținuta croaților, oratorului Polit, nu i-se permite a discuta în merit această situație politică. Dar atunci ce sens are provocarea sau cum am zice apelarea la chestia croată pentru justificarea proiectului mono-paragrafic, dacă nu se permite abordarea chestiei croate?

Și când vorbea mai frumos, dlui Polit, i-s'a detras cuvântul.

Asemenea au fost împedecat în dezvoltarea discursului seu părintele Vasile Lucaciu.

Din fragmentul de discurs publicat mai la vale, se poate întrevedea structura discursului ce era să-l țină părintele.

Din punct de vedere istoric voia să zugrăvească icoana politică econo-

mică a țării, cum s'a dezvoltat ea în cursul istoriei, și prin reflexiuni obiective la ținuta politică a părinților noștri cu ocaziunea pactului dualistic din 1866—7—8 voia să lămurească situațiunea actuală din punct de vedere economic și politic.

Așa se vede însă, că i-a usturat cuvântul adevărului pe șoviniștii intoleranți, și cu o nervositate aproape febrilă l'au întrerupt dela bun început și cu sbierate și întreruperi continue, i-a făcut imposibilă desfășurarea ideilor referitoare la pactul economico-politic încheiat cu Austria.

Oratorul și întreg partidul naționalist, indignat a protestat în contra acestei proceduri nemai pomenite, în urma căreia părintele Lucaciu a fost împedecat în dezvoltarea discursului seu despre care știam, că are să fie o icoană fidelă nu numai a situațiunei politice, ci sinteza luptelor seculare în interesul vieții noastre economice, culturale și politice, și care era să formeze veriga legătoare în lanțul dezvoltării istorice a chestiei noastre naționale.

Ce n'a putut să facă părintele Lucaciu în parlamentul Ungariei, sperăm, că va face în vre-o întrunire publică politică, sau în ziaristică, sau cu vr'o ocaziune bine venită.

Să nu creadă dușmanii noștri politici că prin astfel de terorizări ne vor umili sau ne vor împedeca în avântul nostru de lucrare patriotică pentru binele obștesc și pentru progresul cauzei noastre naționale.

*Rezboi á l'outrance. Președintele Camerei și-a întors săgețile îndreptate croaților, împotriva deputaților naționaliști, cari încearcă a se rezboi cu monoparagraful prim-ministrului Wekerle. Atitudinea ostilă a președintelui camerei față de oratorii naționaliști nu-i descurajează pe aceștia, ci dimpotrivă e un îndemn la o rezboire întreprinsă cu cea mai mare energie. Detragerea cuvântului bătrânului Polit, deseale întreruperi fără motiv ale vorbirei părintelui Lucaciu au întărit spiritele în partidul naționalist, pentru a plăti guvernului aceste atacuri cu aceeași măsură. Nu va fi vorba de o obstrucție, fiind forțele prea puține — căci asupra Croaților a bălăt boarea caldă a zefirului —*

*dar îi vor pune bețe în roate guvernului, scărmanând cu îndârjire monoparagraful, pe care Wekerle vrea să îl treacă de lanț prin Cameră.*

**Stafia obstrucției în camera austriacă.**  
Se vede că nici peste Laita nu sunt mai bune prospectele pentru o tranșare mai grabnică a tranșăției, decât în Ungaria.

Croați, boemi, sloveni și ruteni se iau la întrecere de-a valma în facerea propunerilor de urgență.

În ședința din 28 l. c. — nu mai puțin de treizeci-și-patru de propuneri urgente au fost înaintate reichsratului numai din partea cehilor radicali și a rutenilor bătrâni.

Un deputat ceh a declarat pe față, că cehii nu se vor spăria nici chiar de folosirea mijloacelor nelegale și nepermise în cas de lipsă. Klofac a amenințat că vor continua cu propunerile de urgență fără întrerupere, până nu vor obține garanțe dela guvern, că va duce la îndeplinire promisiunea ce a făcut-o cu privire la egala îndreptățire a popoarelor.

Guvernul încearcă să scape din acest impas prin aceea, că a influențat asupra partidelor, cari formează majoritatea — ca să înainteze cât de multe propuneri de urgență în sensul unei grabnice resolviri a proiectelor de tranșăție. Cu această apucătură însă puțină speranță e să ajungă la creangă verde și din cauza, că între agrarii germani și celelalte partide germane domnește o strajnică neînțelegere în ce privește legalitatea propunerilor de urgență în chestia tranșăției.

La cas că agrarii se abțin dela votare, încurcătura ar fi mare, căci pentru votarea tranșăției în forma propunerii de urgență, se recere o majoritate de două treimi, ceea ce în asemenea cas nu s'ar putea recruta.

În urma acestor împrejurări deci nu e mirare că se ia în combinație și disolvarea parlamentului.

**Soare asupra furtunei croate.** Boarea caldă a zefirului a liniștit purtarea croată. E o impresie neobicinuită să vezi băncile croate de unde răsuna așa de puternic „Visoki Sabore“, unde se agita în aer cu atâta îndârjire memorabila batistă a lui Perczel Dezső să le vezi — zic — goale, furtuna slăbită și dusă parcă de vânt dela dreapta extremă spre orizontul din mijloc al incintei, unde ocupă loc naționalistii.

Cum de a luat-o curentul așa deodată, pe când noi credeam, că ea va rămânea staționară?

E o mică înțelegere între culise. Guver-

nul vedea că furtuna croată îi amenință întreagă recolta în politică și va rămânea pe drumuri, deaceia și-a asigurat-o. Drept primă de asigurare au dat croaților deschiderea dietei croate pentru luna Decembrie și pe sub mână capul banului Rakodczay, care va fi ghilotinat în curând.

Astfel aranjați Croații și-au luat geamantanele și au plecat spre Agram lăsând aci pe Urbanici, care va preciza punctul lor de vedere față de transacțiune, pe Roici și pe Bauer, ca să spuie și ei o vorbă.

Guvernul a trebuit deci să capituleze în fața Croaților pe toată linia. Aceștia au plecat cu toate drepturile lor în buzunar.

Dar deschiderea dietei croate nu-i va putea mângăia, din moment ce în Camera Ungariei se pertractează chestii comune.

## ROMÂNIA.

### Mesagiul de Tron.

(Telegramă particulară).

După-cum am anunțat în numărul nostru recent, ieri s'au deschis corpurile legiuitoare române.

Solemnitatea deschiderii noii sesiuni parlamentare a fost anunțată prin 101 salve de tun.

Înainte de deschidere s'a oficiat un serviciu divin la mănăstirea din Dealul Spirei, în prezența M. S. Regelui, a miniștrilor, corpurilor legiuitoare, reprezentanților țărilor străine, etc.

Asupra mesagiului de tron primim astăzi din partea corespondentului nostru următoarea telegramă:

Astăzi (15 | 28 Nov.) s'a deschis sesiunea ordinară a parlamentului român prin mesagiul regal.

În vorbirea de tron regele Carol și-a arătat deplină sa satisfacție, că în împrejurările grele prin care a trecut țara a obținut sprijinul corpurilor legiuitoare de a salva țara de o prăpastie îngrozitoare.

Marea proprietate și țărănimea sunt bazele fundamentale ale acestei țări.

O bună înțelegere între aceste două elemente se impune pentru rezolvarea chestiei agrare spre mulțumirea tuturor și spre fericirea țării. Guvernul va prezenta diferite proiecte de lege, în prima linie cele referitoare la contractele agricole și la Casa rurală.

Trecând la relațiile cu statele vecine, se constată că ele sunt foarte mulțumitoare. Întâlnirea cu M. Sa Impăratul Francisc Iosif, vizita principelui bulgar și a marilor duci ruși, precum și misiunile otomane sunt o nouă dovadă de încredere care o au vecinii în regatul dunărean.

Adaugem apoi, că rezultatele conferinței dela Haaga în urma celor opt ani de experiență — dela 1899 până la 1907 — sunt mărite prin înființarea unui tribunal arbitrar care să judece neînțelegerile dintre puteri.

Mesagiul arată apoi încheierea unei convenții de pescărit cu Rusia și exprimă speranța încheierii unei legături comerciale și consulare cu Bulgaria, precum și a convenției regulării graniței dunărene între România și principatul vecin.

Avându-se în vedere criza financiară, care începând în America s'a reflectat asupra tuturor piețelor de bani, să recomandă finanței române o excepțională prevedere în manipulările sale.

Se anunță un proiect de lege, pentru despăgubirea proprietarilor devastați cu ocazia turburărilor din primăvara acestui an, precum și un alt proiect menit să dea un curs practic instrucției rurale.

Trecând la armată, Regele a spus, că e convins, că această instituție este destul de trainică, în urma inaugurării flotei pe Dunăre, se vor lua însă măsuri pentru a-i da o dezvoltare și mai mare.

Apoi a încheiat zicând următoarele:

„Mai mult ca întotdeauna cetățenii acestei țări, având în vedere relațiile actuale, trebuie să se unească, pentru a asigura pacea și prosperarea acestei țări. Totdeauna, când România a trecut prin situații penibile, divergența de păreri a dispărut și a fost înlocuită cu o înțelegere bine chibzuită.

Sunt convins, că și de data asta corpurile legiuitoare se vor lăsa conduse în activitatea lor de unire și de simțul cald de iubire față de patria noastră.

Dzeu să ne conducă pe drumul datorinței noastre și să binecuvinte lucrările Dvoastre, ca munca fiecăruia să fie fructuoasă și fericită.

## Discursul părintelui Lucaciu.

ținut în ședința Camerei din Budapesta, în 28 Nov. 1907.

Onorată Cameră! La ordinea zilei este pertractarea transacțiunii politico-economice, cu Austria. Ce însemnătate deosebită are cuvântul acesta transacțiune sau pact. Realizarea unui pact dorit e salutăată totdeauna cu un sentiment de satisfacțiune din partea celor interesați: în sfârșit după atâtea lupte grele putem saluta pactul dorit.

Între frați certați, între societăți rivale, între meseriași și negustori concurenți, sau între state și popoare dușmănite, nimic nu este mai de dorit, decât împăciuirea prin un pact între părțile interesate.

Mai ales dacă acest pact e sincer, mai ales dacă e echitabil pentru ambele părți, dacă principiile puse în transacțiune și condițiunile stipulate corespund intereselor ambelor partide, și nu numai mulțumește aceste interese, ci promovează progresul și dezvoltarea ambelor părți, spre bunăstare și perfecționare în toate direcțiunile. Când e vorba de transacțiunea făcută cu Austria putem reaminti o epocă de veacuri îndelungate, pline de lupte uriașe. Și nu-i cu puțință să nu ne aducem aminte de aceste lupte, cred însă că va fi mai bine, dacă nu le vom pertracta detaliat veacurile trecute, mai bine va fi dacă vom zbură pe aripele de fulgere ale unei priviri cuprinzătoare și nici nu ne vom încumeta, mai ales noi românii nu dorim ca bucuriile sau suferințele nației noastre culturale politice și naționale să le așezăm în bilanțul judecăței istorice.

Au fost și au trecut! Dar aici suntem noi fiii acelor popoare ai căror strămoși au trăit în acele veacuri, sau luptat și au suferit în cursul acelor timpuri, sau mai bine zicând au făcut istoria acelor veacuri

## FOIȚA ZIARULUI „LUPTA“.

### O audiție literară.

(Cu prilejul volumului de „Poezii“ de Zaharie Bârsan \*).

de Ilie Marin.

Ea: Am primit un volum nou de poezii. Vino să cetim.

El: Poezii? De cine?

Ea: De Zaharie Bârsan.

El: Am auzit vorbindu-se de volum. Îți spun drept, nu prea sunt curios să-i citesc volumul. Am cetit o critică nefavorabilă.

Ea: Vino. Cetim împreună. Critica cea mai bună este aceea, care o stabilești tu însuși, fără ajutorul nimănu.

El: Perfect. Sunt de acord.

Ea: Atunci vino. Lapadă-ți toate dispozițiile rele.

El: O să încerc.

Ea: Încearcă. Numai așa vei putea gusta o operă de artă în adevărata ei valoare. Altfel e un nonsens. Oamenii cred, că poți prinde emoția artistică în ori-ce moment,

în ori-ce loc și sub ori-ce condiție. Nu se poate greșea mai mare. Nu vezi? Ca să poți pricepe o operă, trebuie să ai cunoștințe preliminare muzicale?! Ca să poți să-ți dai părerea despre o pictură, trebuie să ai o cunoștință mai lămurită despre teoria culorilor, despre perspectivă, etc.? Numai la cetirea poeziilor și a celorlalte opere scrise crede lumea că nu se recere nici o condiție mai deosebită. Ai urechi, ai ochi, ai gură — citești și pricepi. Toți — aproape toți judecă astfel.

El: Da, ai dreptate. Îți ascult filipicele împotriva grosului publicului, fiindcă conglăsuesc cu tine.

Ea: Ascultă mai departe. Sunt în stare să ridic chiar axiome în privința cetitului. Dar e greu de stabilit lucrul acesta.

El: Prima regulă a mea ar fi: Să nu citești poezii lirice cu stomahul plin. Nici poezii nu le-au scris în condiții de acestea...

Ea: Vrei să fii de spirit? E un sâmbure de adevăr în ceea-ce spui. Dar forma e prea ridicolă. Imbracă-o altfel. Ași zice: Când tragi la răspundere pe poet pentru cele scrise, întreabă-te înainte de toate pe tine: «L-am înțeles pe deplin? Mi-am

dat silința să-l citesc atunci când e mai potrivit pentru spiritul paginilor sale?»

El: Ar urma ca să scrii de aici înainte pe cartea de poezii lirice: «Se citește cu stomahul gol», iar pe volumul de romane senzaționale: «Se citește pentru digestie!...»

Ea: Ai adus lucrurile la extrem. Ce nu se poate carica în zilele noastre? Dar ai și aici o doză de adevăr. Etichetele acestea nu se lipesc pe cuperta cărții, dar trebuie să figureze în bunul nostru simț. Trebuie să știi prinde momentul potrivit. E o artă și asta.

Nu se pricep toți la așa ceva. Observă într'o societate. E de lipsă un singur moment ca să poți pricepe în adevărata lumină, ce se citește. Dar câți prind momentul potrivit?

El: Imi aduc aminte. Am fost odată la o reprezentanță a trupei berlineze, conduse de regisorul Max Reinhardt. Înainte de reprezentație s'a executat o simfonie întreagă cu marșuri funebre, cu bătăi ritmice, lugrube. Voiau să te pregătească pentru subiectul piesei. În felul acesta îți închipui și dispoziția pentru cetit?

Ea: Da — firește, aplicat la referințele

\*) Edit. «Minerva», București, 2 lei.

a căror pagini stau deschise înaintea noastră.

Și istoria trecutului ne îndeamnă cu a-  
vizul său binevoitor: Historia est magistra  
vitae! Popoare și națiuni, politicieni și e-  
conomisti; guvernanți și cetățeni, învățați  
din morala istoriei vremurilor trecute, fiți  
cu luare aminte, că istoria, trecutul, este  
un resonet, care ne raportează întâmplările  
trecutului, liber de ori-ce amestec al pati-  
milor politicianilor veștitori, și ne îndeam-  
nă să judecăm rece asupra întâmplărilor din  
trecut.

Fericit e poporul și numai acel popor  
poate fi fericit și poate să aibă viitor în  
veacurile omenimei, care e în stare să de-  
rive din morala istoriei principiile trebu-  
incioase pentru progresul vieții sale, și gin-  
dirile care pot să ilumineze calea viitorului.

Aici mă opresc și eu, la acest pas epi-  
cal despre care raportorul erudit Földes  
Béla stimatul nostru coleg stabilește în  
frumosul său studiu, că e vorba de o «mare  
făptuire politică».

Cred că e la locul său să amintesc aici  
vorbirea contelui Apponyi ministru de culte  
și instrucțiune publică rostită aici în ca-  
meră înaintea guvernului dispărut și în-  
aintea majorității aceluși guvern, și să re-  
amintesc acelea 60—80 discursuri politice  
cari le-a rostit în diferite locuri din țară, și  
să constat că punctul de plecare în acelea  
discursuri l'au format amintirea luptelor  
mari, ce au susținut națiunea ungară în  
cursul veacurilor pentru apărarea țării, în  
interesul culturii omenimei și în scopul  
apărării sau a restabilirii constituțiunii țării  
acesteia. Și în firul acestor reflecțiuni  
istorice ajungând la tranzațiunea sau pactul  
din anul 1867, pe baza evoluțiunii natu-  
rale, cu logica filozofiei dreptului istoric,  
și cu conștiința senină a politicianului  
judicios, ajunge la concluziunea că țara  
aceasta e deja pregătită pentru deplina sa  
independență, și că are drept a se aranja  
pe această bază în toate relațiunile vieții  
sale politice și economice.

Ce frumoasă, ce înălțătoare este această  
gândire, și eu o admir cu tot sufletul meu,  
cu toate simțirile inimei mele, românești,  
(strigăte: maghiare!) toată ființa mea care  
arde în văpaia nestinsă a iubirii poporului  
meu a națiunii mele, și răpește cu sine  
patriotismul meu curat, sfințit prin senti-  
mente de adevărată frățietate, care se nu-  
trește din iubirea învăpăiată a neamului  
meu.

Și aceste sentimente mă îndeamnă și 'mi

poruncesc ca să strig cu frățească iubire  
tuturor locuitorilor acestei țări stați pe loc,  
și să-i rog cu iubire de compatriot, ca să  
stăm pe loc un moment la acest act mare  
al tranzațiunii, să reprivim în timpurile  
trecute, după cum au făcut părinții noștri  
cu ocaziunea pactului din anul 1867, să ne  
tragem învățăturile oportune la lumina  
principiului: «Historia est magistra vitae»,  
ca la lumina acestor învățături cu atât mai  
sigur să putem înainta pe calea viitorului  
nostru.

Precum relevează dl raportor în refe-  
rada comisiunii economice, tranzațiunea  
are 2 momente esențiale, unul politic și  
altul economic. Ambele momente sunt părți  
esențiale în viața statului, și sunt în legă-  
tură strânsă cum este relațiunea între trup  
și suflet. Psihologii spun: «mens sana în  
corpore sana», minte sănătoasă în trup să-  
nătos. Precum în viața popoarelor și a sta-  
telor politica bună, înțeleaptă, inspirată de  
idea D-zeească a libertății este factorul de  
frunte în dezvoltarea lor economică, așa și  
societatea cetățenilor îmbogățiți prin liber-  
tatea dezvoltării sunt dispuși și apti pentru  
realizarea unor idealuri mai înalte în viața  
de stat.

Când au muncit părinții noștri la înfiin-  
țarea pactului din 1867, mult și adânc sau  
stăruit în dietă și în cluburile politice, în  
presă și în cercurile sociale, cum s'ar putea  
inartacula în lege, din privilegiul tranzați-  
unii, principii fundamentale, cari să poată  
servi ca puncte de plecare spre consolidarea  
internă a statului, spre dezvoltarea siste-  
matică a culturii, spre îmbogățire și spre  
obșteasca bună stare, prin dezvoltarea in-  
dustriei și comerțului, spre întărirea vie-  
ții religioase-morale și pentru lățirea vir-  
tuților cetățenești în toate raporturile vie-  
ții publice.

PREȘ.: Rog pe orator să se întoarcă la  
obiect.

O VOCE (în stânga extremă): A trecut  
la 67!

Când a declarat Domnitorul, în prea în-  
naltul său rescript că vrea să păsească pe  
terenul legal al sancțiunii pragmatice, și  
că trăgând vâul uitării peste cele trecute,  
să deschidă o epocă nouă, epoca păcii și  
a bunei înțelegeri, și că vrea să împărță-  
șească Ungaria și popoarele ei credincioase  
în toate avantajile vieții și a libertăților  
constituționale: părinții noștri, inspirați de  
spiritul timpului și ridicându-se la înălțimea  
dorinței lor, au atras atențiunea fraților  
și compatrioților maghiari, la istoria mi-

leniului trecut și a veacurilor trecute, și  
aruncând privirea asupra anilor acelor vea-  
cure, cari au adus înainte faptele, că stră-  
moșii noștri la olaltă sau luptat și s'au  
vărsat sângele în apărarea patriei, (zgo-  
mot) și că n'a fost jertfă, n'a fost suferință  
și că n'a fost muncă civilă în țară pe care  
nu ar fi împlinit-o cu același devotament și  
cu aceeași sirguință, naționalitățile, ca și  
maghiarii (zgomot în stânga) au adus în-  
ainte faptele netăgăduite din istorie, cari do-  
vedesc, că străbunii noștri au merite mari  
în apărarea țării, prin jertfe eroice pe câmpul  
de războiu, precum au mari merite și  
prin munca lor statornică și credincioasă în  
viața civilă și familiară.

N'a fost atunci chestie de naționalitate!

PREȘ.: Pentru a doua oară atrag aten-  
ția d-lui deputat, să nu se depărteze de  
obiect. Dacă dl deputat, vrea să se depăr-  
teze de obiect, îi stă în drept să roage ca-  
mera să-i acorde acest drept, eu nu pot  
să-i dau acest drept. Acum e vorba de  
pactul cu Austria, binevoii a vorbi la a-  
cest punct.

LUCACIU: Nu vreau să mă depărtez de  
obiect. Deoarece însă luând cuvântul la  
tranzațiunea economică și politică sunt de  
desbătut amândouă punctele și cel econo-  
mic și cel politic, rog on. Camera să-mi  
dea voie să vorbesc și asupra punctului  
din urmă. (Nu-i dăm voie! Zgomot).

PREȘ. (sună): Dl deputat cere voie, ca  
să se poată depărta de la obiect. (Strigăte:  
Nu-i dăm! Li dăm!) Rog pe acei d-ni de-  
putați cari sunt pro să se ridice. Fiind mi-  
noritate nu pot admite cererea. (Protestări  
la naționaliști). Am dispus! (Zgomot).

LUCACIU: Când a trebuit să mergă oș-  
tirile în luptă, în contra semilunei ozmani-  
lor, sau în contra hoardelor barbare ta-  
taro-turcești, n'a întrebat nimenea, ce ești?  
Român sau tăut, sârb sau maghiar, sas  
sau secu?

Terminul de drept public, «Sacrae co-  
ronae regni Hungariae membrum» a în-  
semnat primire în ordul nobililor, adică  
în clasa privilegiată, dar n'au avut nici o în-  
semnătate națională, nu a dat drepturi, sau  
privilegii naționale, sau de naționalitate, dar  
n'a dat nici la un caz drepturi naționale,  
sau hegemonie națională unui popor — a-  
supra altuia.

O reprivire scurtă asupra veacurilor tre-  
cute ne arată fapte importante de natură  
politică și economică, care ne luminează  
în aceasta direcție și chiar asupra proiectu-  
lui de față (Zgomot.) arătându-ne, care

noastre. Ceeace voia se evoace Max Rein-  
hardt prin simfonie era simțământul înve-  
cinat, dacă nu chiar identic, cu acela pe  
care-l pregătea să ți-l dea.

El: Te pricep. Să facem proba.

Ea: Să o facem. Să gustăm câteva po-  
ezii lirice-uoare.

El: Ce crezi de lirica lui Bârsan?

Ea: O să vezi. Dar ai cetit volumul de  
schite, publicat de curând? Sunt pagini fru-  
moase, cari n'au fost remarcate de ajuns.  
Cred, că scrie o proză excelentă. Unele  
pagini îmi par superioare poeziilor. Sunt  
amintirile din copilărie, descrise cu o drăgă-  
lășie și naivitate curată, adorabilă.

Ea: Am ales vreocâteva numai. Din ele  
o să-ți poci face ideie despre talentul lui.

El: S'auzim.

La pagina 44: Pe seară.

!E'n amurg... și de pe ramuri  
Cade frunza legănată...  
La colibă stă pe prispă  
O femeie 'ngândurată.  
Lângă ea, cu părul galben  
O copilă ca o zână  
Schimbă dintr'un hîrb în altul  
Firicele de țărăna.  
Lung se miră mititica,

Dar de-odată 'nalță ochii,  
Și privind mereu sub streșini:  
Mamă, unde-i rândunica?»

(Tacere)

Ea: Ei?

El: Nu 'nu pot da verdictul. E prea  
neînsemnată.

Ea: Să-ți mai citesc una. Pagina 46:

#### DOUĂ FRUNZE.

Pe-o fereastră de manzardă  
Stau de vorbă pe șoptite,  
Adusese vântul noaptea  
Două frunze vestejite.

Zice una: vie toamna,  
Sufle vîntul, cadă bruma,  
Noi vom sta frumos ascunse,  
Ne-am găsit un cuib de-acuma.

Zise alta: Ba, nui bine  
Să ne dăm în vînt îndată,  
În căsuța asta tristă  
E-un poet sărac, surată.

De ne vede să'ntristează,  
Vestea-i pentru el amară...  
Iași auzi-l cum îngână  
Cântece de primăvară!»

El: Nu găsesc nici o idee mai mare.

Ea: Ești pretensiv. Ce idee mare puteai  
scoate din subiectele acestea? Dar a voit  
poetul să ne dea ideea aceea «mare» a ta?  
Nu. A voit să aducă mai aproape de ini-  
mele noastre pe fetița, care se joacă în  
preajma mamei și se îngrijește de soartea  
unei rândunici de sub streășină și dialogul  
celor două frunze, cărora li se face milă de  
bietul poet. Nu-i atât de gingaș totul încât  
e lipsă-de-tact să ceri grandiozitatea exe-  
cuției?!

El: Nu e asta. Dar aștept sentimente  
mai puternice. Isbucniri de patimă, de iu-  
bire nețărmurită, în sfârșit de ceva hiperbo-  
lic față de simțimentele omenesți zilnice,  
spălăcite.

Ea: Nu, nu vei găsi așa ceva în volumul  
acesta. O singură dată vibrează coarda mai  
puternic, în fragmentul adresat mamei sale,  
dar și acela e numai fragment.

«Ai muncit o viață 'ntreagă  
ca se te mândrești cu mine!..  
Ți-ai dat sufletul, odihna...  
tote clipele senine  
Ți le-ai dat iubită mamă  
Să mă faci mai fericit..»

e temeinicia, sau netemeinicia lui, îndreptăţirea ori neîndreptăţirea lui, şi vom vedea, că atunci, când o direcţie politică şi economică e condamnată sau justificată de o vreme, cealaltă afirmă tocmai contrarul. (Zgomot. S'auzim! S'auzim!)

De aici din izvorul curat al istoriei, din conştiinţa naţională a popoarelor, din legile nestrămutate şi eterne, ale evoluţiunii fireşti, derivăm noi acelea principii sănătoase, cari formează temelia şi puterea nebiruită a politicii noastre, naţionaliste. (Zgomot. Preşedintele sună).

De aici luăm noi motivele îndreptate către mintea şi inima oamenilor pricepători, în virtutea căror motive, dorind realizarea programului nostru economic şi politic în viaţa de stat a patriei noastre, Ungaria, cu o conştiinţă liniştită şi cu mândrie cetăţenească putem afirma, că prin aceasta ţara s'ar înălţa la o înălţime de putere culturală şi materială, cum n'a mai fost decât pe vremile celor mai mari regi, când ştim, că n'a fost vorbă de hegemonie de rasă, nici de tendinţă politică de a clădi un stat unitar naţional maghiar, nici n'a fost vorbă de politică fantastică şi nedeterminabilă a ideii de stat.

E curios, că chiar în vremile aste mai noauă putem zice, în zilele noastre, au eşit la iveală şi s'au întărit ideile aceste politice, cari sunt în contradicţie cu istoria milenară a Ungariei, stat eminent poliglotic, şi cari, decând predominază în relaţiunile publice politico-economice ale statului ungar, .... (Zgomot în stânga.)

PREŞEDINTELE (sună): Rog pe dl orator să binevoiască a vorbi mai tare, pentru-că nu aud stenografi. (Strigăte în stânga: Vino mai aproape!)

LUCACIU ..... nu numai că nau înălţat Ungaria la nivelul dorit, ci din contră: au adus situaţia actuală în care se dovedeşte, că statul ungar, faţă de Austria politiceşte este mai slab, ear economiceste este în poziţie cu mult mai inferioară. (Zgomot mare în stânga.)

Nu e bine aşa, D-lor. O ţară, ca Ungaria are altă menire, alt viitor! (Zgomot continu în stânga.)

Se păsească numai pe calea naturală a întocmirilor economice şi politice, şi veţi vedea, că în scurtă vreme se va înălţa la o stare de cultură şi bogăţie, că va fi în stare a susţine cu succes concurenţa nu numai cu Austria, ci cu toate statele străine.

Trebue să se nimicească pedicile, cari stau în calea acestei evoluţiuni fireşti, tre-

bue să dispară acele sisteme politice şi economice, cari nu vreau să se acomodeze după pretenziunea timpului, şi cu conlucrarea noastră sau fără de cea, sau peste capetele factorilor politici cari nu vreau să conlucreze la acest scop, va urma epoca aceasta dorită, fiindcă o pretinde interesul ţării. Popoarele şi naţiunile nu sunt lăsate pe pământ, ca să fie hegemonizate, să fie asimilate, adecă înghiţite de alte popoare. Nu sunt lăsate pentru ca o naţiune să se întărească şi să se ridice pe ruinele culturii şi a drepturilor fireşti naţionale, ale altei naţiuni: sunt create de prevedinţă D-zeească, ca trăind lângă olaltă în iubire, bogăţiile nemărginite de cultură şi de economie naţională, cari sunt în adâncimile sufletului popoarelor, prin conducerea înțeleaptă a guvernelor, să fie scoase la iveală, şi prin aceasta să devie comoara omenimei întregi. Eată D-lor calea renaşterii statului Ungar, eată calea care poate să ducă ţara la bunăstare şi mărire!

Aceasta ne învaţă istoria milenară a Ungariei, asta o pretinde conştiinţa naţională a popoarelor, asta este temelia nebiruită a patriotizmului adevărat. (Zgomot infernal, vorbitorul nu'şi mai poate continua discursul, preşedintele sună. S'auzim, S'auzim!).

SZUNYOGH MIHÁLY: Dar la Beiuş n'ai vorbit aşa.

LUCACIU V.: Ce spui eu, într'atâta stă în legătură cu interesele şi cu punctele de vedere politice, fiind vorba de dezvoltarea şi prosperarea intereselor economice ale patriei, — că aflu de natural dacă şi noi lămurim chestia din punctul de vedere al politicii naţionaliste. — Şi ce vedem Onorată cameră? Vedem o aranjare în viaţa politică şi economică, care ar putea corespunde şi azi punctului de plecare, ce ar servi unui viitor mai bun. Aici sunt notiţele lui Anonymus. Nu puteţi spune despre el, că a avut simpatii faţă de naţionalitatea română, atunci, când a accentuat îngrijirea tradiţiilor celor două popoare, atât a celui maghiar, cât şi a celui român, a accentuat-o ca baza existenţei şi dezvoltării politice, şi economice. A zis: dexteram dantes pactum fecerunt. Baza convenţiunii noastre politice şi economice trebue să fie înţelegerea frăţească. Pe această bază s'a dezvoltat mai departe viaţa politică şi economică a poporului nostru. Amintesc pentru dovedirea acestora un astfel de autor, despre care nu puteţi zice, că a fost preocupat, sau, că n'a avut înaintea ochilor interesele maghiare.

Horváth M. zice, când vorbeşte despre starea politică şi economică de pe timpul lui Andrei al III-lea (citeşte): Cum nos cum universis nobilibus, Saxonibus, Siculis et Olahis congregationem fecissenus.

S'au sfătuit aşa dară nemeşii ţării, staturile... (Zgomot).

PREŞ. (sună): Pentru ultima dată îl fac atent pe dl deputat, să binevoiască a rămânea la obiect. Dacă şi mai departe vorbiţi aşa, voi fi silit, spre marea mea părere de rău, să vă iau cuvântul. (Aprobări).

LUCACIU V.: E vădit, că după mărturisirea lui Horváth M., strămoşii noştri, Valahii, ca popor ce făcea parte din staturile ţării, avea dreptul să vorbească în ce privea interesele politice şi economice ale ţării. Şi faptul acesta totdeauna a servit spre înaintarea vieţii politice şi economice, iar nu spre dezavantajul acesteia. Ia servit spre avantaj, tocmai aşa, ca ispanatul săcuesc, groful săsesc ş. a., cari instituţii au arătat ţinerea cinstită a autonomiei naţionalităţilor şi tot această organizaţie politică şi economică, anume respectarea autonomiei naţionalităţilor poate înjgheba şi de prezent fundamentul unui viitor mai fericit. (Zgomot).

Toate acestea, le-am spus, ca să demonstrez, de ce suntem noi supuşi pe terenul economiei publice. (Zgomot. Preş. sună).

Acuma zic, că poporul român e rămas în dărăt, necult, atât din punct de vedere economic cât şi cultural. Dar noi voim să înfiinţăm societăţi, tovărăşii economice, culturale, ca prin conlucrarea acestora să pu-

tem alimenta interesele materiale, morale, industriale şi comerciale ale poporului. Ne opresc însă dela această activitate. Aşa s'a întâmplat în comitatul Sătmar, unde s'a interzis înfiinţarea reuniunii femeilor române. (Zgomot mare. Strigăte din dreapta: Ce are asta a face cu obiectul?)

FREŞEDINTELE (sună): Linişte! Il rog pe dl deputat să vorbească mai tare, pentru-că stenografi a treia-oară mi-s'au plâns, că nu aud vorbirea dlui deputat. (Strigăte: Vorbeşte mai tare! Doar ai voce destul de puternică! Zgomot.) Fiţi în linişte, d-lor deputaţi, căci aşa nu pot urmări cu atenţiune vorbirea dlui deputat.

HOCK JÁNOS: Bucuraţi-vă, că vorbeşte aşa ceva.

LUCACIU V. Acuma însă voesc să răspund cuvintelor dlui ministru de comerţ Kossuth F., de oare-ce însă sunt împedecat să desvolt întregul curs de idei...

PREŞ.: Dl deputat este împedecat numai în ce priveşte devierea dela obiect. (Aşa e!) Altfel nu e împedecat.

SZUNYOGH M. Pofteste mai nainte. Nu aud stenografi.

LUCACIU V.: Când guvernul a recomandat proiectul de lege al transacţiunii—după discutarea în comisie—spre primire în clubul independist, spre confirmarea faptului, că o transacţie mai bună nu a putut încheia, a scos în relief următoarea realitate: „Noi am stat faţă în faţă cu o Austria mai puternică politiceşte şi mai dezvoltată economiceste“.

Acesta e fapt şi ne serveşte ca îndreptar în desvoltările noastre politice şi economice referitoare la acest proiect. Şi aici imediat se naşte întrebarea, că ce poate fi acel fapt puternic, care a pregătit guvernul — de-ale cărui simţimante naţionale mai cu seamă în ce priveşte punctul de vedere unguresc, nimenia nu poate avea îndoială — să încheie această transacţiune aşa cum a încheiat-o? Motivul guvernului e acela pe care l'am amintit.

Să ne nizuim, ca să limpezim organizaţia politică şi economică, care în Austria a dat un rezultat, pe care şi noi am dori să-l salutăm în Ungaria. (S'auzim! S'auzim!)

Transacţiunea are un punct comun de plecare, anume transacţia din 1867. Atunci s'a încheiat dualismul. De acolo a plecat pe căi diferite, carul celor două state. Şi acuma să ne uităm unde a ajuns Austria, pe calea desnodământului şi unde am ajuns noi, unde a ajuns Ungaria?

În Austria, după declaraţiile autentice ale d-lui raportor, e un budget, care e în stare să arate un excedent de 133 milioane de coroane şi pe lângă asta, acolo vedem o activitate industrială înfloritoare, o dezvoltare economică, o înaintare a culturii etc. Ca să mai ştiţi şi eu ceva la cele zise de dl raportor, amintesc, — poftiţi şi aruncaţi o privire peste statistica referitoare la şcoli — că, în ce priveşte cercetarea şcolii câte procente sunt în Austria, Bohemia, Bucovina etc.? Ne putem convinge că Austria în privinţa aceasta stă deasupra stărilor noastre.

Noi, cari am văzut aceste stări, cari cunoaştem punctul de plecare, putem da o explicaţie imediată referitoare la cauzele lucrurilor, căci noi în copilărie priveam cu compătimire la acel sărac rapsod boem.... (Ilaritate. Zgomot în stânga. Strigăte: Aşa să ţine de transacţie?).... sau la acel funcţionar adus din Austria şi permutat aici, şi exclamam: aştia sunt din Austria săracă, cerşetoare. Unde eram noi atunci în privinţa economică! Steteam cu mult mai bine, decât ei. Şi azi săracul rapsod şi beamter-ul se uită cu compătimire la noi, la fii Ungariei, când sermanii emigranţi, se duc în masă cu miile, ba chiar cu sutele de mii spre portul Triestului ori al Amsterdamului ori spre portul din Fiume, şi pleacă din cauza relaţiilor rele politice şi economice. (Adevărat! Aşa e! pe băncile naţionaliştilor).

Poate veţi zice că popoarele Austriei au fost în o situaţie cu mult mai favorabilă.

Ţi-ai tras pâinea de la gură,  
traiul ți l-ai înegrit  
Şi visând zile frumoase  
într'o lume de suspine,  
Ai muncit o viaţă n'treagă  
ca se te mândreşti cu mine...

O pagină frumoasă, pe care a putut-o scrie numa-i un poet. Ascultă încă o parte din fragment:

«Şi pe urmă, când văzut-ai  
răsplătirea muncii tale,  
Ai căzut la gânduri, mamă,  
suflet pustiit de jale...

Visurile tale toate  
s'au făcut grămezi de scrum,  
Peste care-un vânt de iarnă  
urlă pustiind acum...

Şi eu vecinic sunt acelaşi  
visător pe calea vieţii:

Când de dragul unei frunze,  
plâng de dorul dimineţii

Şi strein în lumea asta  
n'am nici casă nici cărare...

Şi pierdut mă'nchin icoanei  
ce'mi surâde 'ndepărtare»...

El: E frumos. Ce'mi place mult e limba  
şi versul curgător.

(Urmează.)

Ca răspuns la aceasta aflăm adevărul că popoarele Ungariei sunt tot așa de vitale ca și popoarele Austriei. Referitor la aceasta putem aduce aicea cazul poporului slovac. În copilăria mea încă nu cunoșteam relațiile etnografice ale Ungariei și am auzit un proverb care nu da dovadă de un simțământ etic prea puternic, proverb care sunt silit să-l citez aici, ca o trăsătură economică, pentru că clarifică chestia transacțiunii: Anume ziceau, că: «slovacul nu e om, păsatul nu-i mâncare» (Haritate și mișcare).

NAGY GYÖRGY: Calendarul din Lőcse nu se ține de transacție.

LUCACIU V.: Și On. Cameră, acest popor, despre care am crezut, că D-zeu știe în ce stare inferioară psihologică e, mergând în America, — după datele statistice maghiare, trimite acasă milioane, iar acolo își croesc palate, presă, școli, cultură și fericire. Acestea sunt fapte, cari nu se pot tăgădui și cari arată o putere de muncă culturală, care trebuie numai dezvoltată și atunci fericirea, dezvoltarea economică se poate mări în mod simțitor și poate deveni un sprijin puternic al Ungariei. (Strigăte de: Așa e! pe băncile naționaliștilor).

Astfel stăm On. Cameră pe toate terele. Putem afirma și faptul politic contra tezei, că promovarea libertății publice este condiția esențială a dezvoltării culturale și politice și a bogăției popoarelor, a țărilor și a națiunilor. Din nenorocire însă la noi condițiile acestea ale libertății publice nu există și nu sunt asigurate pe baza legilor constituționale. N'avem dreptul libertății întrunirilor; toate acestea atât în privința politică cât și în privința economică ne lipsesc.

OKOLICSÁNYI J.: Asta se ține de interme.

V. LUCACIU: On. Cameră! dacă punem pe baze fundamentale orânduirea culturală și politică a statului, adică pe bazele dezvoltării și menținerii libertății publice, atunci și Ungaria se va înălța economic și politic ținând cont de egala îndreptărire a naționalităților, așa încât să poată ținea concurența cu Austria și cu oricare dintre statele din afară. Acesta este punctul nostru de vedere politic, și deoarece vedem, că Ungariei îi lipsesc bazele fundamentale din organizația ei politică-gubernamentală, cari scoțând popoarele ei din ghiarele șovinismului, ar putea să ne conducă la o înaintare economică, politică și culturală; deoarece ce nu vedem acest drum de scăpare în sistemul politic al guvernului nu putem vota proiectul transacției, nu putem da împuternicirea aceasta guvernului actual, ci în baza datelor exprimate în mod hotărât în proiectul de rezoluțiune, rugăm on. camera, să aducă în ființă legătura unei transacțiuni politice și economice, care să fie în stare să ridice patria noastră Ungaria, la o astfel de dezvoltare politică și economică, ca să nu fim inferiori nici Austriei și nici unei alte țări din lume.

Acesta e punctul nostru de vedere, în baza căruia nu pot primi proiectul transacției.

(Aprobări pe băncile naționaliștilor).

## Moțiunea deputaților naționaliști.

În ședința de ieri, deputatul M. Polit a prezentat, în numele clubului deputaților naționaliști, următorul proiect de rezoluție:

„Considerând, că transacțiunea economică ce e a se încheia cu țările reprezentate în Reichsrath, conform articolului de lege XII din 1867, e a se dezbate pe articole;

Considerând, că e în contra principiilor adevăratului parlamentarism, ca mai multe proiecte de legi să fie puse în vigoare prin o lege de autorizare;

Considerând, că transacțiunea ce e a se încheia cu Austria privește interesele totalității cetățenilor și ale tuturor păturilor societății; considerând, că în parlamentul acesta nu sunt reprezentate toate păturile și clasele sociale și, prin urmare, parlamentul acesta nu e expresia fidelă a concepțiunilor economice și convingerii politice a țării, iar actualul sistem de guvernare zădărnicește manifestarea acestor tendinți;

Considerând, că guvernele ce se perindă profită de puterea politică ce o câștigă prin transacțiunile ce se încheie din vreme în vreme cu Austria, — în interesul stabilirii și consolidării domniei de clasă și de rasă;

Camera ia dela ordinea zilei proiectul de lege adus în discuție. — Budapesta, 28 Noembrie 1907, Mihail Polit, Ștefan C. Pop, Aurel Vlad, Teodor Mihali, Coriolan Brediceanu, Alexandru Vaida, Milan Hodza, George Popoviciu, Iuliu Maniu, Vasile Goldiș, Vasile Lucaciu.

## BULETIN PARLAMENTAR

### Ședința dela 29 Noemvrie n.

Nici treizeci de deputați în sală. Și în prezența acestui număr mic deschide Justh ședința la orele 10 și un sfert.

Dintre miniștri nu e nimeni de față. Parte se preumblă în culoare (Andrássy cu Jossipovich, Kossuth cu un deputat), parte sunt în cabinetele lor.

Szterényi primește — în numele lui Kossuth — o delegație de industriași.

Pretutindeni circulă zvonuri de pace, Croații ar fi hotărât să nu mai obstrueze, opoziția maghiară nici n'a avut acest gând. Fețele guvernamentalilor încep să se însenineze. În două, cel mult trei săptămâni proiectul monoparagraf va fi lege și părinții patriei vor putea să-și înceapă vacanțele de Crăciun, de cari s'au învrednicit atât de mult — prin neactivitatea lor de până acum.

După verificarea procesului verbal al ședinței de azi ia cuvânt Vrbanići, croat, pentru a vorbi împotriva proiectului.

Numărul deputaților se reduce și mai mult. Se retrag cu toții în

### Culoare.

Departate dinspre Dunăre, se zărește un țăran român. Imbrăcat în haine purtate de vreme, zdrențuite și puțin curate. E din Bihar, din cercul lui Farkasházy Zsigmond: Aleșd.

George Popa e un tip interesant. Vorbește binișor ungurește și știe multe. Pe vremea lui Tisza venise la Budapesta, în partidul Kossuthist, să le dea lor un candidat, căci de Telegdi nu le place. Nimeni n'a voit să stea cu el de vorbă, până l-a văzut un gazetar, care l'a dus la Farkasházy. Șefii Kossuthiști au făcut haz pe socoteala lui Farkasházy, care la îndemnul lui «George» îndrăznește să lupte împotriva lui Telegdi, intimul ministrului-președinte Tisza.

Farkasházy a pornit cu George «nebul» (așa-i ziceau în partid) la Aleșd și a reușit să fie ales!

De pe galeria a opta privește acum George la deputatul «său»...

### Discuția continuă.

La orele 12 Vrbanići vorbește mereu. Deputații se împacientează și-i strigă necentenit: «Destul!» Vrbanići însă (e profesor de drept public la universitatea din Zagrab) vorbește în chestie, temeinic, fără deviări.

Intr'un rând, Kossuthiștii încearcă să-l oprească: «Să i se ia cuvântul! Nu e în chestie!».

— Trebuie să constat — răspunde Justh — că dl deputat Vrbanići vorbește strict

la chestie. Eu nu pot permite ca oratorul să fie mereu întrerupt în discursul său.

Markos Gyula face o nouă întrerupere: «Nu înțelegem ce spune!», — președintele îl chiamă însă numai decât la ordine și Vrbanići continuă între aplauzele conaționalilor săi.

### Un orator pentru — contra.

La orele 12 și un sfert ia cuvântul popa Hock János, care s'a anunțat ca orator pe lângă proiect, dar vorbește contra lui. După ce protestează împotriva eventualei bănueli că ar vrea să sprijinească obstrucția croată, — declară că nu ține nici de o care va putea servi drept caz de precedentă pentru alte guverne mai puțin patriotice, — cum a fost spre pildă guvernul lui Fejérváry, al cărui ministru de justiție Lányi a știut să descopere cazuri de precedentă pentru ordinațiunile și dispozițiile cele mai anticonstituționale.

Cu gesturi largi, teatrale, combate monoparagraful, cu argumente când hazlii, când serioase. Stârnește ilaritate când face comparație între partidul Kossuthist și partidele 67-iste. «Partidul Kossuthist nu se mai deosebește de partidul 67-iste decât prin ridicarea cvotei!» (Justh își ceadează locul lui Návay).

La ora 1 și 15 m., cere pauză de 10 minute, apoi continuă din nou. Deviând dela chestie și chiamat la ordine, roagă Camera să-i dea voie să vorbească mai pe larg. Dându-se voie (abia erau în sală 25 deputați), începe să vorbească despre obstrucția croată, politica balcanică, situația în Bosnia-Herțegovina și altele.

După ce a combătut proiectul până la orele 2 și 20 minute termină cu declarația că primește proiectul.

La apoi cuvântul Bozoky Árpád care vorbește contra proiectului.

Farkasházy din cauza timpului înaintat cere amânarea vorbirii pe ziua următoare, dar nu i se dă voie.

Se naște un tumult pro și contra. Disidenții strigă amânare, sateliții guvernului strigă: S'auzim. Președintele pune întrebarea dacă vrea camera să-l asculte acum sau să amâne vorbirea pe mâine. O majoritate ambiguă pretinde să vorbească.

Președintele anunță hotărârea să vorbească. Așa se naște o poziție hazlie și o batjocorire a parlamentului că un deputat vorbește înaintea băncilor goale contra proiectului. Suntem la orele 4, ședința continuă.

Se spune că după ce l'au făcut de batjocură îi va ținea cu vorba până târziu.

## Cronica externă.

### Liberalii englezi și partidul muncitorilor.

Din Londra se telegrafiază, că în cercul de vest al orașului Hull va fi alege de deputat.

Cercul acesta până acuma a fost tot în stăpânirea liberalilor, începând din anul 1885. Cu ocazia alegerilor din 1903, s'a dat o luptă strășnică între Wilson liberal și un conservator, dar cercul a rămas în mâna liberalilor.

De prezent nu e sigură învingerea liberalilor, deoarece ce pe lângă candidatul conservator, a candidat și un anume Holmes cu programul partidului muncitorilor. În întreaga țara se face mare zarvă din incidentul acestei alegeri. Gazetele liberale însă atacă aspru pe muncitori, cari s'au pus candidatul lor (?) care să-le apere drepturile.

Care va eși biruitor nu se știe, toți trei candidații se încred în reușire. Partidul muncitorilor dezvoltă o agitație, cum nu s'a mai văzut la alegeri în Anglia. Asta dovedește, că muncitorimea și în Anglia e conștie de lupta ce trebuie să o poarte, deci veștile de mai anii trecuți despre înfrângerea partidului muncitorilor se dovedesc de tendențioase.

## FRANZ JOSEF Apă purgativă

### ȘTIRILE ZILEI.

Vineri, 29 Noemvrie n.

— **Lucruri de mână.** Sunt tradiționale frumoasele lucrări de mână ale femeilor noastre dela sate.

Ele pot aduce mai ales în timpul iernei un venit frumos acelora cari se îndeletnicesc cu astfel de lucrări.

Suntem în plăcuta poziție de a invita pe toți aceia, cari au necesitate de astfel de lucrări să se adreseze dlui Dănilă Albu în Jebel (Zsebel), care ne atrage atenția asupra lucrărilor minunate de această natură ale femeilor din localitatea amintită.

Făcând acest apel credem, că vom putea lăți dragostea pentru țesăturile și cusăturile cu motive românești care ar putea deveni cu timpul salvarea vieții noastre economice la sate.

— **Veste tristă.** Citim în „Gazeta Transilvaniei“, că protopopul Vasile Voina în conferința învățătorilor din tractul Brașovului a declarat, că uumai brașovenii sunt în stare de a susținea și mai departe școalele fără de ajutorul lui Apponyi, celelalte toate să primească acest ajutor.

Cu inima plină de jale ne întrebăm, că numai Brașovul să fie în stare a-și susținea școalele fără ajutor de stat și nici una alta dintre celelalte frunțase comune din tractul Brașovului? Dar mai cu seamă în cele 4 sate împreunate ale săcelelor Satulung, Cernat, Turcheșiu și Bacifalu, să nu poată fi susținută nici o singură școală independentă? Și dacă lucrul acesta — durere — așa va fi, atunci o pată vecinică de rușine națională, de nepăsare condamabilă va mânji fruntea preoților, învățătorilor și frunțășilor săceleni.

— **O nouă victimă dela Cernova.** In 28 Nov. a fost înmormântat în Budapesta Sulic-Cucera, unul dintre răniții masacrului dela Cernova.

La înmormântare au luat parte — afară de nevasta defunctului, care purta în brațe un copil — studenții slovaci și câțiva cernoveni.

Sulic Cucera, e a cincisprezecea victimă a bașibuzuciei dela Cernova.

— **Barbarie muscălească.** 4 elevi dela școala reală din Riga (Rusia), fiind bănușiți, că ei ar fi fost ucigașii inspectorului școlar, care nu de multă vreme a căzut jertfă unui atentat, au fost osândiți din partea tribunalului militar doi dintre ei la moarte prin glonț, iar doi la muncă silnică pe viață.

Inzadar a intervenit primul-ministru Stolypin, inzadar a intervenit prezidentul dumei Chomiakov, sentința a fost întărită neschimbată de guvernatorul suprem și în 24 de ore se va și executa.

— **Acuzat pentru „agitație“.** Bravul învățător Cornel Popoviciu din Seghiște com. Bihorului, a fost dat în judecată fiind acuzat, că la alegerea din Beiuș ar fi îndemnat pe țărani ca să alunge cu coasele pe jandarmii din sat, fiindcă în sat numai primarul are să poruncească. Drept martori figurează toți jidanii și ungurii din sat și numai un gornic român dependent de kossuthiști. Verdictul îl cunoaștem de mai înainte.

— **Plan îndrăzneț.** Deutsch dela Meurthe, marele sportsman al timpului nostru, s'a decis să facă în zilele acestea cu balonul său dirigiabil „Ville de Paris“ o călătorie

peste canalul „La Manche“ în caz de vânt favorabil.

— **Pe altarul culturii române.** Inregistrăm cu plăcere știrea, că venerabilul preot Constantin Cothișel, din Certege, și soția sa, s'au înscris între membrii fondatori ai reuniunii femeilor române din Abrud, solvind taxa de 100 de coroane.

— **In interesul științei naționale.** Primim spre publicare următoarele șire: Ocupându-ne cu scrierea monografiei comunei noastre, am avea lipsă de câteva date referitoare la mânăstirea ce a existat în comuna noastră Vaca. De aceea rugăm respectos pe toți onorații domni precum și pe onoratele corporațiuni, cari ar avea unele date despre Mânăstirea dela Vaca, să binevoiască a ni-le comunica, sau a ne indica izvoarele, de unde am putea afla datele de lipsă.

Mulțumind înainte pentru binevoitoarele comunicări semnăm.

Cu distinsă stimă,

Ioan Bârna  
înv.

Miron Popoviciu  
abs. de teologie.

în Văka, up. Brád (Hunyadm).

NB. Celelalte foi sunt rugate a publica și ele rugarea de mai sus.

— **x Viitor de aur românimea are** dacă numai dela comercianți români va cumpăra.

Cereți preț-curent românesc dela comerciantul român F. A. Degan din Fiume (Postafiók No. 163) căci vi-l trimite gratis. In el se află toți articli pentru bucătărie: 1 kgr. cafea fină numai cu 1 fl. 20 cr., 1 kgr. Tea aromatică numai cu 3 fl. 25 cr., apoi Ciocoladă efină, Fructe sudice, etc., cu preț redus. Spesele de porto la 5 kgr. el le plătește. Intr'un pachet trimite și mai multe mărunțișuri. Cine dorește a cumpăra efin și bine să grăbească. Toți câți au comandat au fost îndestulii!!!

## ROMANUL „LUPTEI“.

### SEMNUL CELOR PATRU

de CONAN DOYLE. (11)

— Urmare —

— De ani de zile suferia de inimă fără s'o spună cuiva. Numai eu știam de boala lui. Pe când petreceam în India am ajuns prin o ciudată coincidență de împrejurări în posesia unei comori mari. Eu adusesem această comoară în Engiltera și Morstan, îndată după șosirea sa, a venit la mine să-și ia jumătate ce i-se cuvenia. Venise de-adreptul dela gară și bătrânul meu servitor Lal Chowdar la întrodus. Sărmanul Lal e mort. Morstan și eu nu eram de aceiaș părere în ce privește împărțirea comorii. Am ajuns să ne spunem vorbe aspre și Morstan era să sară de pe scaun, când de-odată își duse mâna la inimă, pâl și căzu cu spatele la pământ, lovindu-și capul de colțul cassei de fier. Când m'am plecat, să-l ridic, era mort.

Multă vreme am stat buimăcit, fără să știu ce să mă fac. Impulsul meu întâiu era să strig după ajutor, dar numai decât mi-am dat seama, că foarte probabil mă vor acuza că l'am omorât. Moartea lui subită și rana dela cap mă puteau dovedi vinovat. Dacă se pornia anchetă, trebuiau să se deslușiască și anumite lucruri privitoare la comoara noastră comună și a-aceste doriaș să le țin în taină. Morstan îmi spusese, că nu știe nimeni unde a pornit. Nu mi-se părea, dară, cu neputință să tănuiesc cele întâmplate.

Mă frământam încă cu aceste gânduri

când zării în fața mea, în pragul ușei, pe bătrânul Lal Chowdar. Se apropia de mine, zăvorind ușa.

N'aibi teamă, Sahib — îmi zise Lal, — nimeni nu va afla că l'ai omorât. Il vom îngropa în taină și nimeni nu va mai ști de el.

— Nu l'am omorât!

. Lal dădea din cap.

— Am auzit tot ce s'a petrecut, Sahib.

V'am auzit certându-vă, am auzit cum a căzut la pământ... Eu voiu fi însă mut. Toți în casă dorm. Il vom ascunde împreună.»

N'am avut ce să fac. Dacă nici cel mai credincios servitor nu da crezământ vorbelor mele, cum puteam aștepta să mă crează jurații?

Noaptea am ascuns cadavru. Peste câteva zile, toate gazetele scriau numai de dispariția misterioasă a căpitanului Morstan. Nici una, însă, n'a pomenit de numele meu. Vedeți dară, că nu mi-se cuvine dojană grea. N'am decât vina că am ascuns — pe lângă cadavru — și comoara și nu m'am putut hotărâ să-o împart cu cei în drept. Va fi datorința noastră să faceți cea ce am întrelăsat eu. Plecați-vă spre mine: comoara e ascunsă în — — —»

Se opri de-odată, dând semne de groază excesivă. Ochii lui priviau selbateg, își frământa și zvântura mâinile și striga mereu: «Nu lăsați să între, pentru Dumnezeu nu lăsați să între!»

Ne-am întors numai decât înspre fereastră cătră care privia și zărirăm o față lipită de geam. Era o față întunecată, încadrată de o barbă stufoasă, cu ochii selbategi, nemiloși. Ne-am repezit la fereastră, dar necunoscutul dispăruse. Când ne-am întors la patul tatălui nostru, — era mort.

Am cutreerat încă în această noapte grădina întregă, dar n'am putut da de urmele străinului. Numai sub fereastră, într'un strat am zărit o urmă de picior. Dacă n'am fi dat de urma aceasta am fi putut crede, că am visat și ni-s'a împărut numai că vedem fața cea întunecată. In curând ne-am convins însă, că suntem înconjurați de spioni. Dimineața, fereastra dela camera tatălui meu era deschisă larg și toate mesele și sertarele sparte și răscolite. Pe cadavru am găsit o bucătică de hârtie cu inscripția: «Semnul celor patru».

(Va urma.)

## Economie.

### Producția de zahăr în Ungaria.

Recolta sfeclilor de zahăr a fost în anul acesta cantitativ foarte slabă, iar calitativ inferioară așteptărilor.

Producenții de zahăr au avut în anul acesta surprinderi triste. Sperau adecă, că sfecelele au un conținut mare de zahăr, s'au înșelat însă amar, n'au obținut din tr'însele cantități satisfăcătoare de zahăr.

Fabricile de zahăr, în urma recoltei slabe din anul curent vor sista producția deja în cursul lunei Decemvrie.

Cultivatorii de sfeclă, au suferit pagube simțitoare în cursul anului curent.

Scoaterea sfeclilor de zahăr, — fiind pământul în urma secetei îndelungate foarte tare, — s'au făcut din greu și cu mari pierderi și cheltueli.

Pe lângă aceste calamități, a mai obvenit și lipsa de vagoane, care a pricinuit pagube foarte simțitoare producenților.

Fiind sfecelele de zahăr marfă de sezon, care trebuie grabnic, în curs de câteva săptămâni prelucrată, astfel să strică, evident că neajunsurile în transportul pe căile ferate au păgubit în mod simțitor producenții.

Imprejurările climatice din Ungaria neprielnice cultivării sfeclilor de zahăr, apoi împrejurarea că acest soi de cultură e împreunat cu cheltueli mari au de urmare că sfecelele de zahăr se cultivează an de an pe întinderi mai mici.

Contribue foarte mult la aceasta și cu-

noștințele puține ale muncitorilor, apoi starea rea a drumurilor comunale și comitatense ce duc la stațiile căilor ferate, în sfârșit apoi cea mai mare calamitate lipsa de vagoane.

Fabricanții de zahăr trebuie să cumpere astfel cu prețuri mari sfeclele necesare producției de zahăr, trebuie să plătească mai scump, decât în Austria chiar și cărbunii, astfel e evident, că fabricile de zahăr din Ungaria nu pot susține concurența cu fabricile din străinătate și mai cu seamă cu cele din Austria.

**Conferențe populare pentru agricultori.** Ministrul ungar de agricultură a dispus, ca în lungile seri de iarnă, când agricultori mici au puțin de lucru, să se țină pe seama poporului dela sate conferențe instructive din domeniul agriculturii și al gospodăriei mici. Conferințele ținute în iarna trecută au fost ascultate de 119.220 mici agricultori.

Ministrul a dat pentru scopul amintit în anul trecut ajutor de stat reuniunilor economice din 17 comitate, iar acum a urcat ajutorul de stat cu 11.000 coroane, din care sumă vor primi ajutor și reuniunile economice din comitatele Bihor, Maramureș și Caraș-Severin. Se vor ținea în total, în întreaga țară aproape patru mii conferențe populare.

Toate conferențele vor avea de temă popularizarea cunoștințelor din domeniul agriculturii, cari ținesc la propășirea economică a păturii țărănești.

**Budgetul Greciei.** Ministrul de finanțe al Greciei a prezentat Camerei în ședința de ieri budgetul țării pe anul 1908. Venitele sunt preliminate în suma de 130,308.429; iar cheltuețele în suma de 126,100.887 drahme.

**Adunarea regnicolară a micilor comercianți și băcani.** Eri s'a ținut în sala Camerei de comerț și industrie din Budapesta adunarea regnicolară a Asociațiilor micilor comercianți și băcani.

În adunare s'a hotărât fuzionarea tuturor Asociațiilor, ca astfel pășind unitar, să-și poată apăra mai cu succes interesele comune.

Adunarea a luat poziție față de paragraful 77 și 79 din noul proiect de lege al tovărășiilor, deoarece conform acestor paragrafi, protopretorii și căpitani de poliție din orașe au dreptul a permite tovărășiilor de consum ca să vândă mărfuri și acelora, cari nu sunt membri ai tovărășiilor.

S'a hotărât în sfârșit a se începe o acțiune împotriva unor dispoziții din reforma dărilor directe, dispoziții, ce vatămă în mod foarte simțitor interesele micilor comercianți.

Amintim, că comitetul dirigent al Asociației regnicolare a comercianților ungari în ultima ședință încă a dezbătut noul proiect de reformă al dărilor și a hotărât a lua poziție față de unele dispoziții, ce primejduesc interesele comercianților îndobște.

**Avans băncel hipotecare.** „Neue Freie Presse“ a primit din Paris știrea, că banca hipotecară ungară din Budapesta va lua dela un consorțiu din Paris un avans de zece milioane franci. Coloman Széll, guvernorul și Wiedmann, directorul băncii au avut săptămâna trecută pertractări cu consorțiul din Paris în scopul contractării avansului.

Banca hipotecară din Budapesta va primi suma de zece milioane franci pe termenul de șase luni. Avansul îl vor da «Societe Générale» și «Banque de Paris», apoi firmele «Lebaudt» și «Louis Dreyfus et Comp.» Banca din Budapesta va plăti interese șase și jumătate procente, termenul replătirii avansului se va stabili cu șase luni în urma primirii.

Pentru asigurarea sumei date ca avans, banca hipotecară va depune la consorțiul din Paris 30.000 acții ale băncii agrare, cari apoi la termenul stabilit se vor eloca în piața din Paris.

Notăm, că în total există 60.000 acții ale băncii agrare din cari 50.000 sunt în posesia băncii hipotecare, din acestea dă 30.000 consorțiului din Paris primind pentru ele suma de zece milioane franci.

**Insolvențe.** Asociația creditorilor vienezi publică falimentul dat de următoarele firme: G. N. Gheorghadi, Brăila. Septimiu Drăgan, Șomcuta-mare. A. Pollak, Vârșeț. Gustav Novac, Timișoara.

**Situația băncii imperiale germane.** Bilete de bancă în circulațiune: 1.440,538.000 (— 5,712.000) mărci. Metal: 734,080.000 — 4,275.000) mărci. Portofoliul: 1 bilion 244 milioane 838 mii (— 23,641.000) mărci. Lombard: 58,718.000 (— 23,031.000) mărci.

**Piața din Budapesta.**

I.

**Cereale.**

Grâu, m. metr. (100 kgr.) frum.	25 cor.	95 fil
„ „ „ „ „ mijl.	25 „	30 „
„ „ „ „ „ slab	24 „	50 „

Secară, „ „ „ dela	23·10 —	23·60
Orz, „ „ „ „	15·70 —	16·10
Cucuruz „ „ „ „	14·90 —	15·10
Ovăș „ „ „ „	16·35 —	17·15
Rapiță „ „ „ „	34·50 —	36.—

II.

**Producte.**

Prețurile sunt socotite după 100 kilograme în bani gata.

Unsoare de porc, dela	147 cor.	—	148 cor.
Slănină . . . . .	114 „	—	117 „
Cartofi . . . . .	4.10 „	—	5.30 „

III.

**Târgul de porci din Kőbánya (Steinbruch)**

(Prima calitate ungară.)

Bătrâni . . . . .	—	—	—	fileri kilogramul.
Tineri . . . . .	128—130	„	„	„

Redactor responsabil:

**GEORGE PLEȘOIANU.**

**MINISTERUL AGRICULTUREI, INDUSTRIEI, COMERCIULUI ȘI DOMENIILOR**

**Tîrgul de rămători T.-Severin.**

**BULETIN.**

Nr. 91, 94 bis, 103 și 103 bis.

De mișcarea rămătorilor pe timpul de la 9 Sept. până la 8 Noemvrie 1907.

Aflați	Intrați	Total	Eșiți	Rămași		Total	Observațiune
				Slabi	Grași		
763	—	—	—	217	546	763	
763	631	1124	—	217	907	1124	Cei intrați provin din județul Mehedinți și Dolj.
1124	203	1327	—	217	1110	1327	Cei intrați provin din orașul Craiova.
1327	198	1525	—	216	1309	1525	Cei 216 slabi sunt scroafele și vierii Soc. Aug. la România.
1525	—	—	—	216	1309	1525	idem.

Starea sanitară: bună.

Prețul pe Kilogram după scaderea vieței variază între lei 1·05—1·10.

Rasa rămătorilor: mangalița.

Directorul Tîrgului Medic Veterinar:

(ss) I. Sitaru.

**Banca Națională a României.**

**SITUAȚIUNE SUMARĂ.**

1906		ACTIV		1907			
11 Noemvrie				3 Noemvrie	10 Noemvrie		
121 146 202	{	85 081 202	Reserva metalică aur	99 892 210	{	141 561 070	140 897 210
		36 065 000	„ Trate Aur	41 005 000			
592 443			Argint și diverse monete . . . . .			438 731	437 092
85 263 325			Portofoliu Român și Străin . . . . .			93 152 667	96 031 575
32 276 570	{	*) Impr. contra ef. pub.	. . . . .	16 388 000	{	36 644 491	34 590 018
		„ „ „ „ în contcurent	18 202 018				
11 999 979			Fonduri publice . . . . .			11 999 924	11 999 861
14 721 335			Efectele fondului de rezervă . . . . .			15 806 084	15 717 546
2 899 824			„ „ de amortizarea imob. și material			3 253 121	3 248 621
5 814 017			Imobili . . . . .			5 924 878	5 924 808
606 927			Mobilier și Mașini de Imprimerie . . . . .			640 194	640 305
692 619			Cheltueli de Administrațiune . . . . .			676 364	685 202
103 900 050			Deposite libere . . . . .			105 014 024	105 133 779
12 862 270			Compturi curente . . . . .			21 739 453	16 781 876
21 516 917			Compturi de valori . . . . .			26 641 255	27 567 453
<b>414 292 478</b>						<b>463 492 256</b>	<b>459 655 346</b>
		<b>PASIV</b>					
12 000 000			Capital . . . . .			12 000 000	12 000 000
21 621 136			Fond de rezervă . . . . .			23 329 895	23 329 895
3 275 468			Fondul amortisării imobilelor și material			3 534 606	3 534 606
270 403 390			Bilete de Bancă în circulațiune . . . . .			315 882 090	311 806 640
1 646 498			Profituri și perderi . . . . .			2 077 070	2 077 070
1 445 936			Dobânzi și beneficii diverse . . . . .			1 654 571	1 773 356
103 900 050			Deposite de retras . . . . .			105 014 024	105 133 779
—			Conturi Curente . . . . .				
<b>414 292 478</b>						<b>463 492 256</b>	<b>459 655 346</b>

Scomptul 8‰.

\*) Dobânda 8/2‰.

# Dela „Poporul Român” se pot procura următoarele cărți:

## Cărți din editura librăriei „Minerva” București:

Alexandri V.: Poesii	1:50
Alexandri V.: Teatru II.	1:50
Alexandri V.: Teatru III.	1:50
Alexandri: Teatru IV. Cor.	1:50
Alexandri V.: Proză	1:50
Alexandrescu Gr.: Versuri și Proză	1:50
Basarabescu: Vulturii	1:50
Bârsan: Popasuri	1:50
Bran I.: Moșneagul	1:50
Bălcescu N.: Istoria Românilor	1:50
Bolintineanu D.: Poezii	1:50
Beldicianu N.: Chipuri dela mah.	1:50
Boureanu E.: Povestiri din copilărie	1:50
Creangă Ion: Opere complete	1:50
Coșbuc G.: Valuri alinate	1:50
Caraivan: La Șezătoare	1:50
Dandrianu: Chinuții	1:50
Dauș: Doamna Oltea	1:—
Delatissima: 100 Basme	1:50
Eminescu M.: Literatură populară	1:50
Eminescu M.: Scrieri politice	2:—
Eminescu: Geniu Pustiu	2:—
Filimon N.: Ciocoi vechi și noi	1:50
Gârleanu: Cea dintâi durere	1:50
Grigorovitz Em. Chipuri și Graiuri din Bucovina	1:50
Geniu: Povestiri morale	1:50
Gorun Ion Taina a șeasa	1:50
Gârleanu Em.: Bătrânii	1:50
Hodoș Constanța: Frumos	1:50
Iorga N.: Gânduri și sfaturi	1:50
Iorga N.: Neamul Rom. din Bucovina	2:50
Iorga N.: Ștefan cel Mare	0:75
Iorga N.: Neamul Rom. din Ardeal Vol. I.	2:50
Iorga N.: Istoria Românilor în chipuri Volumul I.	2:50
Iorga: Prin Bulgaria	2:50
Iosif St. O.: Credințe	1:50
Lecca H.: Poezii	1:50
Lecca H.: Tainele cerului	1:50
Livescu: Nu se cuvine	1:50
Manolache Holda: Fețe	1:50
Moruzzi: Ruși	1:50
Nicolaeu Stamați: Opere Compl.	1:50
Negruzzi C.: Op. Compl. Proză	1:50
Odobescu: Opere Compl. Vol. I.	1:50
Pann Anton: Povestea vorbelor	1:50
Popovici A. C.: Vorbe înțelepte	1:50
Popp V.: Răs și Plâns Cor.	1:50
Paul Augustin: Intre Someș și Prut	1:50
Petrescu Petra: „Ilie Marin”	1:50
Popp V.: Domnița Viorica — Rutenisarea Bucovinei	3:50
Pop: Cum iubește o fată?	1:50
Rosetti — Max.: Intre Capșa și Palat	1:50
Scrob Carol: Roua și Bruma	1:50
Sandru Aldea C.: In urma plugului	1:50
Sadoveanu: Povestiri	1:50
Sandru: 2 Neamuri	1:50
Sadoveanu: Dureri înăbușite	2:—
Sadoveanu: Povestiri de Răsboi	2:—
Sadoveanu: Crâșma lui moș Precu	2:—
Sadoveanu: Floare Ofilită	2:—
Sadoveanu: Amintirile căprarului Gheorghită	2:—
Slavici I.: Din Bătrâni	2:50
Sjavici I.: Vatra părăsită	2:—
Sadoveanu: Șolmii	1:50
Sadoveanu: La noi în Vișoara	1:50
Sadoveanu: Mormântul	2:—
Teodoru Gh. A.: Din viața Mărinarului	1:50
Urechia: In Bucezi	1:50
Pandele: Bucăția	3:—

## Biblioteca populară a „Minervei”:

Istoria populară a Rom. Vol. I.	—15
„ „ „ „ Vol. II.	—15
„ „ „ „ Vol. III.	—15
Cantarea României	—15
Istoria populară a Lit. Rom.	—15
Revoluția lui Tudor Vladimirescu (1821)	—15
Perderea Basarab. 1812 și 1814	—15
Unirea Principatelor și domnia lui Cuza	—15
Vasile Alexandri cel mai mare poet al României	—15
Ștefan cel Mare, copilăria și suirea la tron	—15
Istoria lui Mihai Viteazul	—25
Revoluția lui Horea	—15

Ce să cetim	—15
10 Maiu	—15
Răzb. rom. pentru neatârnare? Vol. I.	—15
Răzb. rom. pentru neatârnare Vol. II.	—15
Răzb. rom. pentru neatârnare Vol. III.	—15
Viața și faptele lui Veniamin Costachi (1667—1846)	—15
Aritmetica	—15
Femeile în revol. din Rusia	—15

## Cărți din editura librăriei „Alkalay” București:

### ==== Bibliotecă pentru toți ====

fiecare număr 30 fileri, plus 5 fil. porto. (Dacă cartea are 2 sau mai mulți numeri costul e de atâtea ori 30 fileri.)

Adamescu, Modele de discursuri române No. 43-44.	
Adamescu Gh., Modele de discurs. streine 48-49.	
Adamescu Gh., Din biogr. scriitorilor români, No. 85.	
Alexandri, Ovidiu dramă, 180-181.	
Alexandri, Doine No. 182, Lăcrămioare 183.	
Alexandri, Suvenire 184. Mărgăritarele, No. 185-186.	
Alexandri, Pasteluri. No. 187, Varia, No. 188.	
Alexandri, Alte, Poesii 189-190.	
Alexandri, Ostașii noștri, Poesii No. 191.	
Alexandri, Dumbrava roșie, poem istoric 192.	
Alexandri, Legende 193-194.	
Alexandri, Teatru vol. 1, 199.	
Alexandri, Teatru vol. 11, 201.	
Alexandrescu Gr. M., Proză și poezii 15.	
Andersen, Povești alese, cu portret, I.	
Andersen, Carte de chipuri fără chipuri, 100.	
d'Annunzio Făclia sub obroc. Trag. 248, trad. de Al. Dor.	
Augier & Sandeau, Ginerile lui Poirier teatru, No. 78.	
Bachelin Leo, Castalul Peleş 9.	
Bălcescu, Poesii vol. I, 126.	
Bălcescu, Poesii vol. II, 127.	
Bănățeanu P., Din viața meseriașilor, 23-24.	
Bianu Ioan, Momente Culturale, 217.	
Bolintineanu D., Legende istorice, 20.	
Bolintineanu D., Manoil, Roman, 202-203.	
Bolintineanu, Elena, Roman, No. 243-245.	
Bourde, Patriotul, 54.	
Buzoianu G. T., Egiptul, 72.	
Buzoianu G. T., Erberii-Hesperidele, 87.	
Buzoianu G. T., Cartagena-Cyrena, 95.	
Calligari D., Dicționar englez-român, 204-215.	
Caragiale I. L., Schițe ușoare, 58.	
Caragiale I. L., Fragmente, 121-122.	
Carmen Sylva, De prin veacuri, I. No. 7.	
Carmen Sylva, De prin veacuri, II. ultim, 40.	
Carmen Sylva, Robia Peleşului, 119.	
Carmen Sylva, O Rugăciune, 223.	
Cazaban Al., Departe de Oraș, romane, 254.	
Cervantes, Don Quijote, 218.	
Cicerone, Despre prietenie, 107.	
Colomb D-na, Istorie, 17.	
Coppée François, Prietene, roman, 52.	
Coppée François, Poveste tristă, 103-104.	
Costin, Spre primăvară, 64.	
Creangă, Opere complete, vol. I., 28.	
Creangă, Moș Nichifor, vol. II., 29.	
Creangă, Povestea lui Stan Pățitu, vol. III. No. 30.	
Creangă, Povestea lui Harap Alb, vol. IV., 31.	
Creangă, Amintiri din copilărie, vol. V. și VI. 32-33.	
Demetrescu Traian, Iubita, No. 263.	
Demetrescu M. Nuvele, Nn. 12.	
Depărățeanu, Doruri și amoruri vol. I. 42.	
Depărățeanu, Doruri și amoruri vol. II. 45.	
Dulfu P., Legenda Țiganilor, No. 70.	
Dumas A., (fiul) Denisa, drama, 88-89.	
Eminescu Mih., Poesii, 195-196.	
Facca Franțuzitele. teatru, 240.	
Flammarion Camille, O călătorie în cer, 266.	
Filimon, Ciocoi vechi și noi, roman, part. I. 80-81.	
Filimon, Ciocoi vechi și noi, roman, part. II. 62-63.	
Filimon, Ciocoi vechi și noi, rom., part. III. și ult. No. 84.	
Foe Daniel Robinson Crusoe (călătorii), 262.	
Flammarion Camille, Fenomenele Spiritismului 269.	
Gastineau, Geniile științei și industriei, 91.	
Genevraye, Ombra, roman, 21.	
Ghica Ion, Scrisori către V. Alexandri, vol. I. No. 224-225; vol. II. No. 226-227; vol. III. 228-229; vol. IV. cu note de II, Chendi, No. 230-231.	
Goethe, Werther, roman, 38.	
Glorie muzice, 110.	
Grillparzer, Heroși Leandru, trad. de Har. Lecca, 270.	
Hamangiu, Codul civil adnotat, 128-137.	
Hamangiu, Procedura civilă adnotată, 139-148.	
Hamangiu, Legea Judecător. de pace adnotată, 149-151.	
Hebbel Fried, Iudita și Holofern, tragedie, 197.	
Hugo Victor, Ernani, dramă 232-233; trad. în versuri de H. Lecca.	
Hugo Victor, Regele petrece, dramă, 264-265, tradusă în versuri de Ludovic Dauș.	
Huxley, Noțiuni asupra științelor, 41.	
Ibsen, Stăpîni Societății, 253.	
Ionescu Gion, Istorie, 34.	

Iorga N., Oameni și fapte din trec. românesc, 220	
Lecca G. Haralamb, Poeme, 90.	
Lecca G. Haralamb, Casta-Diva dramă, 236-237.	
Lecca G. Haralamb, Jucători de cărți, dramă, 238-239.	
Lecca G. Haralamb, Suprema forță. Teatru, 246-247.	
Lecca G. Haralamb, Căinii, dramă, 257.	
Lubboc, Intrebuințarea vieței, 124.	
Madan G., Suspine, 138.	
Marian, Pășerile noastre și legendele lor, 2.	
Maioreșcu T., Nuvele și schițe, 10.	
Mahaffy, Antichitatea greacă, 27.	
Maistre Xavier de, Călătoria împrejurul odăii, 22.	
Michelet, România, Roma, Piza, etc. 8.	
Molière, Bolnavul Inchipuit, 251-252.	
Morand, Introducere la studiul științelor fizice. 112-113.	
Müller, Animale celebre, 108.	
Musset Alfred, La ce visează Fetele, 19.	
Mic Vocabular militar, român-frac.-rus-turc, 105-106.	
Molieré, Doctor fără voie.	
Nora A., Clipe trâte, 256.	
Olănescu D. C. (Ascanio), Satire, 63.	
Ovid, Metamorfosele, 101-102.	
Oscar Wilde, Salomea (dramă) trad. Z. Bârsan, 201.	
Pann Anton, Pov. vorbii vol. I. No. 16, vol. II. 25, III. ult. 30	
Pann Anton, Nastratin Hogea 79.	
Pann Anton, Povestea lui Moș Albu part. I. 93, part. II. 94	
Petőfi, Apostol. trad. în versuri de Iosif. No. 99.	
Pecaut și Baude, Conv. despre artă I. No. 50, II. No. 36.	
Pierre C. de St., Paul și Virginia, No. 96-97.	
Pitaru Hristache, Povestea Mavroghen, No. 125.	
Ploetz-List, Mic vocabular francez-român, No. 156-158	
Popp Vasile, Fleacuri, No. 118.	
Prevoșt Abatele, Manon Lescaut, roman vol. I. 60.	
Prevoșt Abatele, Manon Lescaut roman, vol. II. No. 65.	
Prevoșt Abatele, Manon Lescaut vol. III. fine No 66.	
Putlitz, Ce și povestește pădurea, 86.	
Rădulescu Motru, Știința și Energie, 241.	
Rosetti D. R. (Max), Trotuarul Bucureștului 61.	
Rosetti D. R. Max, Teatru vol. I. No. 109, vol. II. No. 120	
Rosetti D. R. Max, Povești către săteni, 160-161.	
Rosetti Radu D., Din inimă, 55	
Rosetti Radu, Sincere, poezii 92.	
Sadoveanu Mih., Povestiri de sărbători, 234-235.	
Seneca, Liniștia sufletească, 114.	
Silvan Gh., Bătrînul Dan, 219.	
Shakespeare, Hamlet, 221-222.	
Schopenh., Viața, Amor. și Moart. trad. de Pest. 249-250.	
Sienkiewicz H., Bartek învingătorul, No. 258.	
Sihleanu A., Armonii intime 75.	
Spencer Herbert, Despre Educație, 4-5.	
Speranția Th. D., Anecdote împănate, 201.	
Stăncescu Const., Ce este frumusețea, 71.	
Stăncescu Dumitru, La gura sobei, 35.	
Stavri Arthur, De demult, poezii, 98.	
Stavri Arthur, Pe acelaș drum, poezii, 179.	
Stoienescu Th. M., Poesii, 111.	
Swift, Guliver în țara piticilor, 198.	
Szawlowsky, Cronologie, calendare, 159.	
Teodor Dumitru, Schițe umoristice, 18.	
Teodor D., Alte schițe umoristice, 115.	
Tennyson, Enoch Arden (poema) No. 62 trad. de H. Looca	
Theuriet André, Din tinerețe, etc. 11.	
Urechia Dr., Dușmanii noștri, 46.	
Urechia Dr., Cronicile Doctorului, 156.	
Urechia, Dicționar francez-român, 166-178	
Urechia Dr., Ce naște din pisică, 216.	
Ureche Nestor, Căruța Poștei, 271.	
Vildembruch, Doui trandafiri, 23.	
Vilkins, Antichitatea romană, 14.	
Virgiliu, Georgicele, trad. în versuri de Coșbuc, 242.	
Vlahuță A., Icoane șterse cu portret, 6.	
Vlahuță A., Din goana vieței, I. No. 51. p. II. 57, p. III. u. 59	
Vlahuță A., Dan, roman partea I. 73-74. p. II. și ult. 76-77	
Vlahuță A., Iubire, poezii, 116-117.	
Zamfirescu Duiliu, Nuvele romane, 13.	
Zamfirescu Duiliu, Viața la țară 162-165.	
Zamfirescu Duiliu, Tănase Scatiul, roman, 259-260.	
Zamfirescu Mihail, Cânt. și plâng., No. 3. p. II. No. 45	
* Biografiile oamenilor celebri, 26.	
Povesti de Crăciun, 36.	
Minunile Universului, vol. I. 67.	
Minunile Universului, Istoria naturală, vol. II. 68.	
Minunile Universului, Omul și org. sale. vol. III. 69.	
Biografiile mameilor celebre, 123.	
Carmen Sylva, Ullranda, dramă, 275.	
Racine Atalia și T. Banville, sărutarea trad. în versuri de H. Lecca, 276.	
Gorki, Asilul de noapte, 277.	
Eminescu, Povești și nuvele, 278—279.	
Dumas-Fiul, Damă cu cameli (roman), 280—282.	
Alexandri, Fântâna Blanduziei, 283.	
Schakespeare, Femeia îndărătnică, trad. în versuri, de Haralamb G. Lecca, 284.	
Coșbuc, Antologia Sanscrită, 285.	
Octavian Goga, poezii (premiat de Academia Română), 286—287.	
Ibsen, un dușman al poporului. 288.	

## Istoria Românilor Bănățeni

de

Dr. Theol. GEORGE POPOVICIU

protopresbiter ort. român și deputat dietal în Lugoj.

Se estinde pe 424 pagini, format 80 mare, prețului original 6 eor., redus 4 cor.

La cărțile până în valoare de 50 fil., 5 fil., iar dela 50 fil. în sus 10—20 fil. sunt a se alătura pentru porto postal. Pentru trimiterea recomandată plus 25 fil.